

IT-Politisk Forening

<http://itpol.dk>

mail: bestyrelsen@itpol.dk

Pålidelige elektroniske valg

Hvis elektroniske valg skal være ligeså pålidelige som i dag, må valget foregå i valglokaler, og der må udskrives en papirkopi som vælgeren kontrollerer og lægger i en urne med henblik på evt. kontrol.

Efterhånden som alle har adgang til internettet virker det fremsynet og demokratisk at lave elektroniske valg. Man kunne spare både tid og papir. Man kunne muligvis få en højere valgdeltagelse, og optællingen ville kunne klares på under et sekund. Umiddelbart lyder opgaven simpel og med mange fordele, men der er store farer for fejl og svindel.

Hemmelige valg

Det er afgørende at valg er hemmelige. Men man kan kun sikre hemmelige valg ved at de foregår i autoriserede valglokaler. Hvis man kan afgive sin stemme via internettet, så er der ingen mulighed for at kontrollere hvem der reelt sidder ved tastaturet. Vi kan ikke skelne, om det er senile fru Hansens søn, om det er arabisksprogede Fatimas mand, eller om det er den 18-årige festabes mor, der sætter krydset.

Selve udførelsen af valghandlingen på internettet er også udsat for en række farer såsom hackning og manglende mulighed for kontrol. [1]

Elektroniske valg kan måske være med til at øge valgdeltagelsen især hvis valg kan foregå over internettet. Men valgdeltagelsen i Danmark er allerede høj, og der allerede findes særlige muligheder for at brevstemme og for ældre og handicappede, er det tvivlsomt at man kan få forøget valgdeltagelsen væsentligt ved internetafstemning. Derimod er risikoen for at valg ikke bliver hemmelige – og for fejl og svindel – meget stor ved internetafstemning hvorfor det bør frarådes.

Fejl og svindel

Programører laver fejl. Det kan enhver, der har siddet ved en computer, bekræfte. Man kan ikke garantere mod fejl i afstemingssoftware. Selv hvis man lader andre gennemse og godkende kildekoden, så kan den stadig indeholde fejl. Programmører kan også indbygge skjulte muligheder for at påvirke valgresultatet. [2]

Derfor er det afgørende at hvem som helst kan gå kildekoden efter. Det er også nødvendigt at ingen, f.eks. et softwareudviklingsfirma, kan lægge begrænsninger på hvilke ændringer de ansvarlige for afstemningen kan indføre i softwaren. Med andre ord kræves det som at afstemningen udføres med fri og åben kildekoden. Det gælder ikke alene selve valgsoftwaren, men også styresystemet og andet programmel på computeren. Ellers kan man ikke være sikker på at der ikke kan ændres på valgresultaterne. [1]

Man skal også sikre sig, at softwaren i selve maskinerne er den samme som er blevet godkendt, så der ikke kan være tale om software, som en programmør er blevet bestukket til at installere i stedet.

Dvs. hele installationen af computerne hvorpå afstemningen sker, må kontrolleres af et tilstrækkeligt antal uafhængige eksperter, f.eks. udpeget af de politiske partier. Det samme gælder netværksforbindelser som resultater sendes over, samt den computer de tælles sammen på.

Gennemskuelighed og kontrollerbarhed valgprocedure

Det er nemmest at få tillid til et system, som er så simpelt, at man forstår det. Med vores nuværende system kan de fleste med en smule omtanke forstå, hvordan det sikres, at selve stemmen er hemmelig og at ingen kan stemme flere gange.

Ved elektroniske valg kræver det ekspertviden at forstå dette. Det er grundlæggende bekymrende og risikabelt at man fratager ikke-eksperter muligheden for at kontrollere om de demokratiske spilleregler overholdes.

Ved elektroniske valg har man ikke mulighed for at tælle om, hvis man tror, at der er en fejl i programmet eller lavet svindel med systemet. Man lægger dermed demokratiet i hænderne på et computersystem uden mulighed for at kontrollere det.

Man kan kun løse dette problem ved at der også bliver lavet en papirkopi, som bliver kontrolleret af vælgeren, før den bliver lagt i en stemmeurne. Hvis man ikke har tillid til computersystemet, kan man optælle papirstemmerne.

Endelig skal det bemærkes at det udmærket kan blive ganske dyrt at udvikle et troværdigt valgsystem sammenlignet med hvad det koster at afvikle valg. Men vi kan da anbefale at Danmark sætter et beløb af til at støtte udviklingen af fri, open source valgsoftware med henblik på at starte et internationalt arbejde valgsoftwareudvikling. Følgende kan anbefales:

Udvalget for Teknologi og Videnskab får udarbejdet rapport omhandlende eksisterende relevant fri software. Desuden skal udviklingsbehovet og et skøn over udviklingsomkostningerne samt et forslag til en prioriteret indsats fra Danmarks side udarbejdes. På dette grundlag afsættes et beløb til igangsætning/støtte af et internationalt udviklingsarbejde af fri open source valgsoftware.

Fejl – måske svindel – i USA

I USA har man forsøgt sig med elektroniske valg. Her er blyanten i stemmeboxen nogle steder udskiftet med en touchscreen. Det er imidlertid påvist de såkaldte Diebold-valgmaskiner som har været brugt ved 1200 valgsteder i USA og Canada, er nemme at manipulere.[2] Det har været diskuteret om touchscreen stemmemaskinerne var medvirkende til at Bush vandt præsidentvalget. Selve det at man med statistik skal prøve at afgøre om der er fejl i valgmaskiner er yderst betænkeligt.[3][4]

Referencer

1. http://www.eff.org/Activism/E-voting/20030724_evote_research_report.pdf
2. <http://www.bbvforums.org/cgi-bin/forums/board-auth.cgi?file=/1954/15595.html>
3. <http://www.wired.com/news/evote/0,2645,65896,00.html>
4. http://www.eff.org/news/archives/2005_11.php#004203